

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертаційну роботу

Єлизавети Андріївни Пандиревої за темою

«Мистецтво рукотворного графічного напису у візуальному середовищі міста:

морфологічний аспект (II пол. XXст. — XXI ст.)»,

представлену на здобуття ступеня доктора філософії

в галузі знань 02 «Культура і мистецтво»

за спеціальністю 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво,

реставрація»

Дисертаційне дослідження Є.А. Пандиревої присвячене унікальному соціокультурному явищу – рукотворним графічним зображенням на тлі архітектурних споруд, яке стихійно виникло у середині XXст. в архітектурному просторі сучасного міста. Авторка дає влучне визначення цього явища: рукотворний графічний напис, який трактується як текст, тобто, з одного боку це інформаційний модуль, а з іншого – художній витвір. Щоправда, не кожен графічний напис можна вважати художнім твором, а тільки такий, який відповідає закономірностям побудови художнього образу, що здобувачка доводить у своєму дослідженні. Доречно у дослідженні були розмежовані поняття графіті, каліграфіті та рисований шрифт і розглянуті особливості кожного напрямку. Зібрано та систематизовано великий обсяг фактичного матеріалу.

Обрана здобувачкою тема дисертаційного дослідження є безперечно актуальною, оскільки розкриває причини появи та швидкого розповсюдження рукотворного графічного напису (графіті, каліграфіті та рисований шрифт), що пов'язані з відродженням місцевої культурної ідентичності у відповідь на входження суспільства у нову соціо-культурну динаміку міста в другій половині XX — на початку XXI століття. Рукотворні написи допомагають урізноманітнити візуальне середовище міста, а також позитивно впливають на

психоемоційне самопочуття глядача. У дисертаційному дослідженні фокус уваги концентрується на морфологічному аспекті рукотворних графічних написів.

Наукові здобутки дисертаційного дослідження Є.А. Пандиревої стали результатом проведеного аналізу джерельної бази, дослідження та структурування візуального матеріалу, класифікації його за видами, стилями і напрямками. Була встановлена відсутність наукової бази щодо комплексного визначення морфологічних аспектів рукотворних графічних написів, бо дослідження морфологічного аспекту графіті, каліграфіті та рисованого шрифту відбувалося переважно в рамках розгляду історії появи та розвитку цих видів шрифтового мистецтва. Комплексно визначено морфологічні аспекти рукотворних графічних написів, зазначено вплив рукотворних графічних написів на розвиток візуального середовища міста, охарактеризовано тенденції розвитку літерних форм в контексті естетики постмодернізму, досліджено художньо-образні особливості графіті, каліграфіті та рисованого шрифту, показана єдність художнього образу, композиції і шрифту, виявлено спільні та відмінні особливості морфологічної будови літер, визначено чинники об'єктивної зручності читання, розглянуто взаємодію рукотворних графічних написів з оточуючим архітектурним середовищем. З'ясовано естетичне, символічне, асоціативне значення кольору, його фізіологічний, психологічний та емоційний вплив на сприйняття рукотворних графічних написів.

Результати наукової праці авторки опубліковані в монографії, десяти наукових статтях, пройшли апробацію на тридцяти наукових конференціях та впроваджені у навчальний процес кафедри «Візуальні практики» ХДАДМ. Одержано 36 авторських свідоцтв. Наукова новизна результатів дисертаційного дослідження не викликає сумнівів.

Структура дисертації є логічно побудованою і сприяє якнайкращому вирішенню поставлених завдань. Здобувачкою обрано доречний комплекс емпіричних й теоретичних методів дослідження. Дисертаційне дослідження

написано на державній мові, стиль викладення є логічним та доступним для сприйняття.

Дисертаційна робота оформлена відповідно до вимог наказу МОН України від 12 січня 2017 р. № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації».

Текст дисертаційної роботи потребує незначного за обсягом редагування. Висновки бажано зробити більш чіткими та стислими. При розгляді ролі кольору в візуальному середовищі слід згадати монографію В.Й. Кравця «Колористичне формоутворення в архітектурі». Суттєвих зауважень, які впливали б на оцінку основних результатів, новизни, теоретичного та практичного значення дисертації, немає.

Вважаю, що дисертаційне дослідження здобувачки ступеня доктора філософії Є.А. Пандиревої «Мистецтво рукотворного графічного напису у візуальному середовищі міста: морфологічний аспект (II пол. XX ст. — XXI ст.)» виконана на високому рівні та є закінченим науковим дослідженням, сукупність теоретичних та практичних результатів якого має істотне значення для галузі знань 02 Культура і мистецтво. Дисертаційне дослідження за актуальністю, практичною цінністю та науковою новизною повністю відповідає вимогам чинного законодавства України, що передбачені в п. 6 - 9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

Здобувачка Є.А. Пандирева заслуговує на присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 02 «Культура і мистецтво», за спеціальністю 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація».

Рецензент:

Доцент, кандидат мистецтвознавства,
доцент кафедри живопису

Людмила Павлівна Горбатенко

ВІДДІЛ
КАДРІВ
№02071145
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК І МИСТЕЦТВ
УКРАЇНИ

В. Горбатенко
2024

« 24 » січня 2024 року